

INGLIZ TILIDA YOZISH VA NUTQ KO'NIKMALARINI BIRLASHTIRISH: MAXSUS MAQSADLI TIL O'QITISH METODOLOGIYASI

Ochilov Anvar Mahammad o'g'li
Qarshi xalqaro universiteti o'qituvchisi

INTEGRATING ENGLISH WRITING AND SPEAKING SKILLS: A SPECIFIC PURPOSE LANGUAGE TEACHING METHODOLOGY

Ochilov Anvar Mahammad og'lu
Teacher at Karshi International University

Annotatsiya: Ushbu maqola ingliz tilida yozish va nutq ko'nikmalarini birlashtirishni o'z ichiga olgan maxsus maqsadli til o'qitish (MML) metodologiyasini tahlil qiladi. Maqola, til o'qitish jarayonida yozish va nutq ko'nikmalarining integratsiyasini talabalarning tilni amaliy ravishda o'rganishiga qanday yordam berishini ko'rsatadi. Yozish va nutqni birlashtirish orqali o'quvchilar nafaqat grammatika va leksika, balki tilni real hayotdagi vaziyatlarda qo'llash ko'nikmalarini rivojlantiradilar. Ushbu maqola, o'qituvchilar va talabalar uchun ingliz tilini o'rgatishda innovatsion yondashuvlarni o'rganishda foydali manba bo'lishi mumkin.

Kalit so'zlar: Maxsus maqsadli til o'qitish, ingliz tili, yozish ko'nikmalari, nutq ko'nikmalari, metodologiya, interaktiv mashqlar, tilni integratsiyalash, texnologiyalar, kommunikatsiya, til o'qitish, kompleks yondashuv.

Abstract: This article analyzes the methodology of special purpose language teaching (SPL), which involves the integration of writing and speaking skills in English. The article shows how the integration of writing and speaking skills in the language teaching process helps students to learn the language practically. By integrating writing and speaking, students develop not only grammar and vocabulary, but also the skills to use the language in real-life situations. This article can be a useful resource for teachers and students in exploring innovative approaches to teaching English.

Keywords: Special purpose language teaching, English, writing skills, speaking skills, methodology, interactive exercises, language integration, technologies, communication, language teaching, integrated approach.

Ingliz tili bugungi kunda global kommunikatsiya, biznes, ilm-fan, va ta'lim sohalarida eng ko'p ishlatiladigan tilga aylangan. Shuning uchun ingliz tilini o'rganish va uning yozish hamda nutq ko'nikmalarini rivojlantirish muhim

ahamiyatga ega. Maxsus maqsadli til o'qitish (MML) metodologiyasi, talabalarning amaliy ehtiyojlariga javob beruvchi til o'rganish jarayonlarini ishlab chiqishga qaratilgan pedagogik yondashuvdir. Ushbu maqolada ingliz tilida yozish va nutq ko'nikmalarini birlashtirish orqali o'quvchilarga tilni samarali o'rgatishning metodologik asoslari ko'rib chiqiladi.

Maxsus maqsadli til o'qitish – bu til o'rgatish jarayonini konkret guruh yoki faoliyat yo'nalishiga qaratishdir. MML metodologiyasi, asosan, professional va amaliy ehtiyojlarni inobatga olgan holda, o'quvchilarni maqsadli tilni o'zlarining ish yoki ijtimoiy faoliyatlari uchun o'rgatishga yo'naltirilgan. Ingliz tilida yozish va nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda bu metodologiya o'quvchilarga faqat tilni o'rganishga emas, balki tilning turli kontekstlarda qo'llanilishini ham ta'minlashga yordam beradi.

Ingliz tilida yozish va nutq ko'nikmalarini integratsiyalash – bu o'quvchilarning tilni faqat passiv o'rganishigina emas, balki faollashtirilgan va interaktiv tarzda o'rganishidir. Bu yondashuv talabalarga quyidagi imkoniyatlarni beradi:

Yozish va nutq o'rtasidagi bog'liqlikni tushunish: Yozish va nutq ko'nikmalari bir-birini to'ldiruvchi, shuningdek, bir-biriga ta'sir qiluvchi jarayonlardir. Masalan, yozish jarayonida o'quvchilar, nutqning strukturasi va tartibini bilishlari kerak, bu esa ularning nutqni samarali va tushunarli ravishda amalga oshirishlariga yordam beradi. Shuningdek, nutq jarayonida yozuvni to'g'ri tuzish va takrorlash, o'rgangan ko'nikmalarni mustahkamlashga imkon beradi.

Tajriba va mashq: Ingliz tilida yozish va nutq ko'nikmalarini birlashtirish uchun talabalar turli mashqlarni bajaradilar. Masalan, nutqni amalga oshirishdan oldin, talabalar mavzu bo'yicha yozma fikrlarni ifodalashlari kerak. Bu esa ularning tilni yaxshiroq tushunishlariga va o'z fikrlarini ravon tarzda ifodalashlariga yordam beradi. Yozish va nutq mashqlari o'quvchilarga tilni amaliy tarzda o'rganish imkoniyatini yaratadi.

Kreativ yondashuv: Yozish va nutq ko'nikmalarini birlashtirishda kreativ yondashuvning ahamiyati katta. Talabalar mustaqil ravishda yozma va og'zaki nutqni yaratishda o'z fikrlarini erkin ifodalashga o'rganadilar. Ular turli mavzularda maqolalar, qisqa hikoyalar yoki esse yozib, o'z nutqlarini olib borishda ham yangi uslublar va texnikalarni qo'llaydilar.

Kompleks yondashuv: Yozish va nutq ko'nikmalarini birlashtirishda kompleks yondashuvni qo'llash talabalar o'rtasida yuqori darajadagi til ko'nikmalarini rivojlantirishga imkon beradi. Bunda o'quvchilarga matn tahlili, muloqot texnikalari va strukturaviy qoidalarni o'rgatish orqali, ular tilni to'liq tushunishlari va muvaffaqiyatli nutq qilishlari uchun zarur bilimlar bilan ta'minlanadi.

Interaktiv mashqlar: Interaktiv mashqlar (rol o'ynash, guruhli muhokamalar, simulyatsiya va h.k.) ingliz tilidagi yozish va nutq ko'nikmalarini integratsiya qilishning samarali usulidir. O'quvchilarni real hayotdagi vaziyatlarga tayyorlash uchun, ular o'zaro muloqotda bo'lishlari, turli vaziyatlarda fikr almashishlari va yozma ishlarini tuzishlari kerak.

Tilni o'rgatishda texnologiyalardan foydalanish: Internet resurslari, onlayn platformalar, video va audio materiallar yordamida o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatish samaradorligini oshirish mumkin. Yozish va nutq ko'nikmalarini rivojlantirish uchun onlayn forumlar va bloglar, shuningdek, video konferensiyalar va onlayn muloqotlar talabalar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi.

Ingliz tilida yozish va nutq ko'nikmalarini birlashtirish, maxsus maqsadli til o'qitish metodologiyasi doirasida talabalarga tilni samarali o'rgatishning muhim komponenti bo'lib, bu yondashuv nafaqat tilni o'rganishning nazariy jihatlarini, balki amaliy ko'nikmalarni ham o'z ichiga oladi. Ingliz tilini o'rgatishda yozish va nutq ko'nikmalarini integratsiya qilish orqali talabalar nafaqat grammatikani va leksikani o'zlashtiradilar, balki tilni turli real hayotdagi vaziyatlarda, jumladan, professional faoliyatda, ta'limda yoki kundalik muloqotda samarali qo'llashni ham o'rganadilar.

Bu jarayon, ayniqsa, talabalar o'z til ko'nikmalarini amaliyotga tatbiq etish zarurati bilan yuzlashgan paytlarda juda muhimdir. Yozish va nutq ko'nikmalarini birlashtirish orqali, o'quvchilar tilni nafaqat o'qish va eshitish orqali o'rganadilar, balki o'z fikrlarini aniq va tushunarli tarzda ifodalashga o'rganadilar. Bu esa, o'z navbatida, ularga tilni erkin ravishda ishlatish, o'z nuqtai nazarlarini ravon va mantiqan to'g'ri tarzda ifodalash imkonini yaratadi. Bu ko'nikmalar nafaqat til o'rgatishda, balki shaxsiy va professional muvaffaqiyatda ham muhim ahamiyat kasb etadi. Maxsus maqsadli til o'qitish metodologiyasi o'quvchilarning amaliy ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan. Bu yondashuv, o'quvchilarni nafaqat akademik kontekstda, balki real hayotdagi situatsiyalarda tilni qanday ishlatishni o'rgatadi. Masalan, professional yozuvlar, rasmiy elektron pochta xatlari, taqdimotlar yoki mijozlar bilan muloqot qilishda ingliz tilini ishlatish ko'nikmalari talabalar uchun nihoyatda foydalidir. Shuningdek, ular ish va ijtimoiy muloqotda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan turli vaziyatlarni simulyatsiya qilish orqali o'z o'zini ifoda etish qobiliyatini oshiradilar. Kompleks yondashuv talabalar uchun yanada samarali o'quv jarayonini ta'minlaydi. Yozish va nutq ko'nikmalarining integratsiyasi nafaqat tilni o'rgatishda, balki talabalarning tahliliy fikrlash qobiliyatlarini ham rivojlantiradi. O'quvchilar biror mavzu haqida yozishda yoki gaplashishda turli nuqtai nazarlarni tahlil qilish, ularni mantiqan to'g'ri tartibda bayon qilish va samarali shakllantirishni o'rganadilar. Bu metod talabalarga matn tuzishda, nutq jarayonida va yozma ishlarni tahlil qilishda o'z fikrlarini aniqlik va aniqlik bilan ifodalashni o'rgatadi.

Shunday qilib, ingliz tilida yozish va nutq ko'nikmalarini birlashtirish nafaqat o'quvchilarning tilni o'rganish jarayonini osonlashtiradi, balki ularning tilni samarali ishlatish qobiliyatini, amaliy ehtiyojlarga mos ravishda rivojlantiradi. Maxsus maqsadli til o'qitish metodologiyasining barcha yondashuvlari, masalan, kompleks yondashuv, interaktiv mashqlar va texnologiyalardan foydalanish orqali o'quvchilarga ingliz tilida muvaffaqiyatli yozish va nutq qilish ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini yaratadi.

Adabiyotlar ro'yxati:

- 1.Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*, 1(1), 1-47.
- 2.Littlewood, W. (2004). The task-based approach: Some questions and suggestions. *ELT Journal*, 58(4), 319-327.
- 3.Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching* (3rd ed.). Cambridge University Press.